

Pierre Swiggers

FONOLOŠKI SUSTAV VELJOTŠTINE

S francuskog prevela Jadranka Križ, prof.

Rijeka

Ovaj je rad* postavljen na spoj jedne discipline (fonologije) i jednoga romanskoga jezika (dalmatskog, osobito njegove posebne veljotske inačice),¹ koji oboje svoje postojanje duguju inovatorskim i kapitalnim radovima Žarka Muljačića.² Cilj je ovoga prinosa - što ga sa zadovoljstvom posvećujem velikom učenjaku i cijenjenom prijatelju odajući mu ovime poštovanje - oblikovanje nekih razmišljanja o fonološkom sustavu veljotštine.

* Oblike dalmatskoga jezika u ovom tekstu bilježimo kurzivom, kako su ortografski obilježeni u Bartolijevu korpusu (1906); riječ je o grafematičkim oblicima (koji bi se mogli bilježiti unutar znakova < i >). Fonetske su cjeline označene u uglatim zagradama ([]); fonološki su oblici zapisani između kosih pregrada (/ /). Morfofonološki su i morfološki odsječci predstavljeni prema strukturalističkim konvencijama na ovaj način (| |), a morfonemi su obilježeni ovim znakom -| |. Istaknimo i to da fonologizacije obilježavamo po uzoru na Hadličha (1965), znakovima /w/ i /j/, a ne znakovima /u/ i /y/.

U navodima autora poštujemo dogovorene znakove koje su oni sami prilagodili.

1 Za ono što se odnosi na dalmatski jezik (a posebice veljotski), vidi u Muljačića (1971, 399): "*Veljotština*", tj. nekadašnji govorni dijalekt u hrvatskom gradu Krku (gdje se ugasio 1898. g.) jedini je dalmatski dijalekt kojega su fonologija, morfologija, sintaksa i leksik bili dobro poznati. Zbog toga su veljotštinu najčešće poistovjećivali općenito s dalmatskim koji nam je nepoznat. Matteo Giulio Bartoli je tom dijalektu dao ime veljotski prema imenu grada Krka (na talijanskom *Veglia*, pridj. *vegliotto* ili *vegliotto*). Zadnji izvorni govornik veljotštine, koji je umro 1898. godine, zvao je svoj jezik *veklisun*: izvedeno od *Vikla* < *Vētūla* (scilicet CIVITAS) u čemu se nazire odraz lokalnih sufiksa - ENSIS + -ANUS." Za bibliografiju vidi Bal / Germain (1978, 142-143), Mourin / Pohl (1971, 135-136) i Muljačić (1969a, 1981a).

2 Za ono što se u bibliografiji odnosi na fonologiju, vidi među ostalima (1969a, 1974, 1981a, 1983b), gdje su i upute na druge autorove radove.

1. Materijal, koji je prikupio Bartoli i objavio u *Das Dalmatische, Altromanische Sprachreste von Veglia bis Ragusa und ihre Stellung in der apenninobalkanischen Romania* (Bartoli 1906), omogućuje utvrđivanje lingvističkoga dijasustava koji se iskristalizirao u idiolekt, i to onaj kojim je govorio Antonio Udina, zvan Búrbur. Mit o "idealnom" govoritelju te njegova usporedba s jednim potpuno odgovarajućim govornim subjektom, na primjeru veljotštine pokazuje kako su ga bezobzirno istisnule brojne interferencije s drugim jezicima ili dijalektima (venecijanskim, furlanskim, standardnim talijanskim, hrvatsko-srpskim)³ te slobodne varijacije⁴, što otežava omeđenje veljotskoga sustava i određenje onoga što je unutrašnje, a što "izvanjsko" u

3 Vidi u Bartolija (1906, 122-23, 24-26): "Sažeto mišljenje, koje se mora izreći o *Tuonu Udajni* (Antonio Udina) s nadimkom Búrbur (...) kao subjektu, jednostavno glasi: loš subjekt! Imao je mnoge od loših značajki, nepoželjne u pouzdanim ljudi, a vrlo malo dobrih. On doduše nije bio jezično obrazovan, ali - što je zapravo još i gore - poznavao je više jezika (...). Duže je vrijeme morem prenosio poštu (...). Obavljao je više služba kao crkvenjak (...). Ako se može govoriti o njegovoj revnosti u posjetama *osteriama* (...), onda se nažalost mora suprotno reći o njegovom posjećivanju škole (...), gdje je, naravno ne u korist svoga veljotskoga, učio talijanski (književni jezik) i njemački (...). Osim toga Udina je znao i *venetski*. Tim je dijalektom govorio sa svojim suvremenicima posljednje generacije. A i njegov je venetski jednak onome svakoga drugoga stanovnika Krka (...) Njegova se znanja o *friulskom* mogu objasniti time, što je u Krku komunicirao s friulskim radnicima i to tijekom 30 godina (...). Za svoju prvu ljubav nije mogao naći ništa boljšega od mještanke slavenskog sela Vrbnika (...). Tada je naučio srpsko-hrvatski: dakako i kasnije (...) ali je mu je prva i najbolja gramatika bila njegova vjerenica (...). Znanja u talijanskom (venetskom) i slavenskom (srpsko-hrvatskom) Udina je proširivao svojim putovanjima. Nije odlazio daleko, ali je često tijekom tri godine kao poštar odlazio s druge strane mora (...): od Krka prema Mergu na otoku Cresu. I inače je često odlazio na izlete po Kvarneru: u Rijeku, Cres, Lošinj, Rab, Senj, Trst je samo vidio (...). Na ovome mjestu valja pripomenuti o Burburu kao crkvenjaku, jer je i u toj službi svoj veljotski onečistio stranim utjecajem: i to *latinskim*." Vidi zaključak o Burburu kod Bartolija (1906, I 32): "Ako na kraju pokušamo sažeto karakterizirati vrijednost iskaza iz usta posljednjeg Veljota, valjalo bi reći: *ta je vrijednost najvećma (...) negativna*. To znači: Udinin jezik pod jakim utjecajem venetskoga može poslužiti utoliko, ukoliko pokazuje put razumijevanja i označavanja dijela jezika njegovih prethodnika koji je bio pod jakim utjecajem venetskoga. To se može formulirati na sljedeći način: dolazi li neki glas ili riječ u njegovih prethodnika u dvije inačice: A i B, i ako se B javlja kod Udine bez A, onda je B vjerojatno kasnija, neveljotska inačica".

Vidi u Bartolija (1906); upućivanja su popraćena naznakama svezaka i stupaca. Mješovita se priroda "veljotskoga korpusa" mora spoznati u sklopu teorije lingvističkog dijasustava i svih jezičnih dodira: v. Weinreich (1953) i Muljačić (1962, 1967).

4 Vidi na primjer glasovit problem diftonga *uo* u veljotštini (v. u Bartolija 1906, II, 319), za koji je Hadlich (1965 : 64-65) predložio neka fonološka rješenja: "Bartoli opisuje zvuk koji označuje grafijskim znakom [uo] kao dugi, otvoreni [u] koji zvuči obrnuto od talijanskoga [wo], kao npr. u riječi "buono", itd. Nadalje, on prikazuje situaciju gdje, izgovarajući veljotsku riječ, rabi talijanski izgovor *uo* pri čemu ga je sugovornik ispravio izgovarajući tu istu riječ s *u*. Budući da podatci ne sadrže primjere u kojima bi se jasnije očitovala razlika između [uo] i [u], i s obzirom na to da se te različitosti javljaju u proizvoljnim izgovorima i da govorni subjekt svjedoči o njihovoj "istovjetnosti", ti su glasovi najvjerojatnije dva alofona fonemu /u/." Za promjene na morfološkom planu, vidi u Bartolija (1906, II, 387, 393-394, 407-408 : glagolski i zamjenički oblici).

sustavu.⁵ O toj je složenoj situaciji potrebno voditi računa prije upuštanja u rekonstrukciju veljotske fonologije.

2. Na "sinkronijskoj"⁶ razini, veljotski fonološki sustav valja uspostaviti na načelima strukturalne fonologije⁷: proučavanje korpusa u kojem se izučava distribucija glasovnih razreda (kompatibilnosti i inkompatibilnosti razreda, sastavljenih prema sličnosti dijelova), a isto tako uvođenje kriterija ekonomičnosti, paralelizma i morfofonološke prilagodbe.⁸

3. Hadlich (1965, 59)⁹ za veljotski konsonantizam predstavlja sljedeći sustav:

p	t	k
b	d	g
f	s	
v	z	
	ϕ	č
	ʒ	ǰ
m	n	n'
	l	l'
	r	
w		j

3.1. Zamjetno je odmah da ova tablica ne sadrži nikakve naznake o fonološkim *dimenzijama* (načinu artikulacije, mjestu artikulacije, korelacije po zvučnosti), kao ni o njihovim *podjelama* (primjerice: bilabijal, labiodental, ..., a ni podjele prema mjestu

5 Odatle teškoća o kojoj govori Bartoli (1906, I, 30): "Vrlo teška zadaća, koja me je zapravo zaokupljala već od mog dolaska u Krk, bio je način domišljanja, kako Udinu odbiti od "izuma" (...) Zapravo ga se nije moralo odbijati. Naredi li se nekome: "Pazi što govoriš", onda se može dogoditi da taj zbog straha ne izgovori ono što je točno. Međutim, Uđina nije bio od onih koji se daju lako preplašiti. Zato sam mu odmah rekao, bez prijetnje ali i bez ublažavanja: "Sve što ćete mi reći, mogu kontrolirati jer je već otisnuto u ovim knjigama". Vjerujem da mi je time uspjelo Uđinu držati podalje od svih proizvoljnih nalaza."

6 Za ovaj se izbor opredjeljuje kada se izučava Bartolijev veljotski korpus (1906, II, 1-241: veljotski, s neobjavljenim i objavljenim materijalom, kao i jedan glosar, tumač riječi). Ovaj se izbor temelji na proučavanju Hadlich (1965) i većine radova posvećenih veljotštini. Naznačimo da "sinkronijski" pristup tome korpusu ne smije zanemariti dijafaziku, dijatopiku i dijastratalnu različitost koja se u njima očituje.

7 Za ova načela i njihovu primjenu u romanskim jezicima, vidi Muljačić (1969b, 1973), Tekavčić (1972) i Kramer (1972, 1978); za druge bibliografske podatke, vidi Kramer (1978, 41, bilješka 1).

8 Za ove kriterije, vidi Harris (1951) i Van den Eynde (1960); za primjenu povijesnoga lingvističkog opisa, vidi Swiggers (1984, 61-105).

9 Hadlichovo djelo (1965) je preradba teze iz redigiranoga doktorata 1961. g. Za izvješće o tezi i o konačnoj malo različitoj verziji, vidi Francescato (1968), Franolić (1963), Muljačić (1963), Giurescu (1967), Hall (1967), Vihman (1968-69a) i Tekavčić (1967). Nije mi bilo dostupno ovo potonje izvješće.

izgovora).¹⁰ Štoviše, tablica nije rezultat stroge primjene načela strukturalne fonologije. Ponajprije se uočava činjenica da *n'* i *l'* mogu biti rastavljeni na slijed od dva fonema, naime /n/ + /j/ i /l/ + /j/. Fonološko pravilo ovih segmenata (/n/, /l/ i /j/) bez ikakve je teškoće pojednostavnilo dvije složene cjeline (*n'* i *l'*). Tako se riječi poput *njat* (B. "netto"¹¹ *liat* (B. "letto") ponašaju s fonološkoga gledišta, točno kao *fjât* (B. "fetta") i *pjat* (B. "petto" i "piatto"). Konstatira se, uostalom, da je u tablici fonotaktičkih kombinacija, koje se nalaze u Hadliča (1965, 65-66) to potvrđeno u sljedećim odsječcima:

/bj/	/bjal/	"bello"	/pj/	/pjas/	"pezzo"
/dj/	/djante/	"dente"	/rj/	/rjast/	"resto"
/fj/	/fjat/	"fetta"	/sj/	/sjanpro/	"sempre"
/kj/	/kjur/	"chiaro"	/tj/	/tjasta/	"testa"
/mj/	/mjarla/	"merlo"	/vj/	/vjant/	"vento"
/nj/	/njat/	"netto"	/ɕj/	/ɕjarč/	"cecchio"

Nema, doduše, ni jednog primjera slijeda *n'j* i *l'j*. Konačno, rastavljanje *n'* na /n/ + /j/ i *l'* na /l/ + /j/ utemeljeno je na postojanju nizova koji dopuštaju drugi polukonsonant (/w/):

/nw/	/nwat/	"notte"
/lw/	/lwat/	"latte" ¹²

3.2. Tablica veljotskih suglasničkih fonema, koju je opremio Hadlič, podložna je i drugačijem pojednostavnivanju. Doista, odsječci *č* i *ǧ* mogu biti opisani kao fonematički slijed od /ɕ/ + /j/ i od /zj/ + /j/. Na taj način, oblici *čenk* "cinque", *čik* "cicca", *ǧara* "era" (imperpekt, 3. l. jd. pomoćnoga glagola - kopule), *ǧinakli* "ginocchia", *leǧâr* "leggiero", itd. mogu biti fonologizirani kako slijedi: /ɕjenk/, /ɕjik/, /zjara/, /zjinakli/ i /leǧjar/.¹³ Ovo razlaganje cjelina [č] i [ǧ] (imaju fonološko opravdanje koje u

10 Za primjenu ovoga principa u fonološkoj rekonstrukciji praindoeuropskog, vidi Swiggers (1986).

11 Napokon, da bi se olakšala usporedba s Bartolijem (1906) i Hadličom (1965), dajemo u ovom članku talijanski prijevod veljotskih riječi suglasno prihvaćenim načelima Bartolija (1906) i Hadliča (1965). Općenito su prijevodi takvi kakvi se nalaze u Bartolija (1965, sv. II, bilo u prijevodima tekstova, bilo u rječniku); ako se u gornjoj rečenici pozivamo na izvore ("B." = Bartoli 1906), u nastavku teksta ograničujemo se na dodavanje riječi na talijanskom jeziku.

Ističemo da je opis veljotskih diftonga kod Bartolija (1906, II, 319) daleko od toga da bi bio jasan; zamjećivanje omekšanih *n'* i *l'* kao jednostavnih cjelina (Bartoli, 1906, II, 320) ne potire ni u čemu fonološku redukciju koja je ovdje predstavljena (v. obrazloženja su također razradili Harris 1951. i Van dem Eynde 1960.).

12 Pri kombinacijama likvid + polusuglasnik w, nastaju najšire fonotaktičke skupine:

/sklw/	/sklwaw/	<i>scluáv</i>	"servo"
/plw/	/plwaja/	<i>pluaia</i> (<i>pluvaja</i>)	"pioggia".

13 Prisjetimo se ovdje da u fonologizaciji pribjegavamo jedinstvu /w/ i /j/, a ne bilježenju znakovima /w/ i /j/. Status, odnosno položaj veljotskog *ǧ* je nesiguran: pojavljuje se u smanjenom broju oblika, međutim, naizmjenice se pojavljuje uz zvučni dental (okluziv ili frikativ; v. na primjeru riječi *ǧinakli*, bilješka 16) ili uz "j" (v. naznačene oblike pod 2). U riječi *ǧara* (rijetka varijanta od *era*, *jera*,

Hadliča), nije opravdano samo zbog ekonomičnosti (viđen fonološki status fonema /*ɸ*/, /*z̥*/ i /*j*/ te nemogućnost reduciranja č i ĝ na slijed naznačenih fonema, čini se na uštrb dviju fonematičkih cjelina), nego i zbog drugih razloga:

1° Bartoli uspostavlja istovrijednost između:

dalmatskog *z* (= Hadlič *ɸ*) i talijanskog *ts*

dalmatskog *ž* (= Hadlič *z̥*) i talijanskog *dš* (= *dz*)

dalmatskog *č* (= Hadlič *č*) i talijanskog *tš* (= *tʃ* ili *ts + j*)

dalmatskog *ĝ* (= Hadlič *ĝ*) i talijanskog *dž* (= *dʒ* ili *dz + j*).¹⁴

"Č Ğ (tš, dž) imaju vrijednost talijanskog *c* u *merce erge*. – To je kod Udine bilo vrlo jasno i još se uvijek može čuti u Krku. Pored toga postojao je i još uvijek postoji (...) drugi izgovor koji se može pripisati slavenskom utjecaju, a možda se može označiti s *t'* (ili s *č*) i paralelno *d'*. (...) *z* (bezvučno), *ž* (zvučno). – *z* (= *ts*) je doduše vrlo slično talijanskom (florentinskom), premda malo >šuškavo<. U svakom slučaju zatvorni je element mnogo slabiji: *z* (*ts*) se približava glasu *s*. – Jednako je tako i sa zvučnim glasovima: *ž* (*dš*) je oslabljen u odnosu na *š*. (Bartoli 1906, II 323-324).¹⁵

2° Kod Bartolija su grafija *ẓ̌i* za *ĝ* i *ci* za *č*: tako se pored *leĝár* nalazi *ližjár* ("leggiero", Bartoli 1906, II, 201), a za broj 5 susreću se grafije *ćenc*, *ciencq*, *ćink*, *čink*, *ćinq*, *ćonko*, *cionco* (v. Bartoli, 1906, II, 176-177).¹⁶ Ove grafije otkrivaju prisustvo, odn. postojanje svojevrstne palatalizacije (ili stanovitog palatalnog dodatka) glasova što je Hadlič fonologizirao kao *č* i *ĝ*. Druga naznaka, na primjeru *ĝ*, jest naizmjeničnost koja se zapaža u obilježavanju *j*: *jamna* - *ĝavna*; *jaun* - *ĝuñ/ĝuñ* / *mn. ĝuñ*; *jaura* - *ĝaura*; *jenér* - *ĝener*; *jóina* - *ĝóina*, itd.¹⁷

jara, *fer*, *fero*), ne vidim ijedan autohtoni veljotski oblik. O imperfektu pomoćnog glagola, vidi Bartoli (1906, II, 401); o oblicima *fer* i *fero*, vidi Bartoli (1906, I, 257) i Tekavčić (1976-77).

14 Hadlič (1965) ne precizira nigdje svoju interpretaciju Bartolijevih grafija. Usporedna studija pokazuje da za četiti fonema /*ɸ*/, /*z̥*/, /*č*/ i /*ĝ*/, koje je Hadlič potvrdio, Bartoli koristi sljedeća obilježavanja:

/*ɸ*/: Bartoli *z* (katkad alternira s *ĝ*, *zjant* - *ĝant* "gente", i sa *s*, *saira* - *sara* - *zara* - *zar* - *sar* "sera")

/*z̥*/: Bartoli *ž*

/*č*/: Bartoli *č*, pokatkad *ć* i *c* (u alternaciji sa *z*: *čitūŕot* - *čityát* - *zityŕot* "città")

/*ĝ*/: Bartoli *ĝ* (u alternaciji s *j* i *ẓ̌i*)

15 "... imaju vrijednost talijanskoga *c* i *g* kod"

16 Naznačimo ovdje promjenu *ĝ* - *d* - *z* - *s* - *ĝ* - *ž* koja se potvrđuje u riječi *ĝinakli* - *denakle* / *denokle* / *denacli* / *denocli* - *zenocle* / *zenocli* / *zachi* / *zakle* - *senakle* / *sacle* - *ĝinyák* - *žakli* (v. Bartoli, 1906, II, 178). Ovi oblici predstavljaju lijep primjer naravi dijasustava veljotskog korpusa.

17 Vidi također Hadlič (1965, 60, bilješka 3): "Često se variranje između veljotskog fonema /*l*/, /*l̥*/ i /*ĝ*/ u podacima pripisuje utjecaju venecijanskog u govoru izvornih govornika. Vanecijanski ne pozna /*l*/, a riječi koje imaju taj fonem u standardnom latinskom i veljotskom, pišu to kao /*l̥*/ ili /*ĝ*/, a ponekad i oboje: npr. E. Rosamani navodi latinsku izvedenicu *olio* u nekim dijalektima kao *ojo*, a u drugim kao *oĝo*. Oba se oblika mogu čuti u Trstu."

3° Valja istaknuti nepostojanje kombinacija *čj* i *ğj* na fonotaktičkom planu. Naznačimo još i to da Hadlichova studija (1965) sadrži jednu zabludu na str 61, gdje su uspoređene riječi:

<i>spjaç</i>	/spjaç/	"specie"
<i>buaç</i>	/bwaç/	"bocca".

Međutim, riječ *buaç* ne znači bocca, nego je to množina (bocce na tal., množina od *boccia*).¹⁸ Riječ je, dakle, o obliku koji bi morao biti predmet morfofonološke analize¹⁹ (pri čemu valja izdvojiti morfem /bwaç/ i nastavak za množinu zahvaćen utjecajem palatalizacije).²⁰

3.3. Veljotština ima također glas [ŋ] koji Hadlich smatra alofonom fonema /n/. Ova nam se redukcija čini opravdanom, ali način na koji je autor formulira, nije sasvim točan.

[ŋ] je alofon od /n/ budući da se pojavljuje na kraju riječi ili ispred velarnoga konsonanta:

[puŋ]	/pun/	"pane"
[buŋ]	/bun/	"buono"
[ongla]	/ongla/	"unglia" (Hadlich 1965, 62).

Pravilo bi, međutim, trebalo biti precizirano na sljedeći način: [ŋ] je alofon od /n/ i čini određenu varijantu, odnosno kombinaciju dentalnoga nazala ispred velarnoga suglasnika, i jednu slobodnu varijantu na apsolutnom dočetu riječi poslije vokala (vidljivo je da ne postoji [kwaŋ] nego [kwarn], "corno").

4. Što se tiče veljotskoga konsonantizma - koji, s dijakronijske točke gledišta, nije nimalo otkrio svoje tajne,²¹ fonologička je analiza (u sinkroniji) dovela do sljedećeg fonematičkog popisa: /i/, /a/, /u/, /o/, /e/. Veljotski se diftonzi opisuju kao slijed vokala + polusuglasnika (ili polusuglasnika + samoglasnika): /a/ + /j/, /j/ + /a/, /a/ + /w/, /w/ + /a/, itd.²²

18 Vidi Bartoli (1906, II, 175). Za ostale ispravke vidi dodatak.

19 Vidi što o razrješenju takvih pitanja pišu Swiggers (1982) i Dressler (1985).

20 Za nastavak u množini moći će se postaviti jedan morfofonem ɲ . Što se tiče palatalizacije u množini, vidi riječi poput *spiraç* "asparagi", *pyarç* "porci" (vidi također Bartoli 1906, II, 385-386 i 412, 500 "Die Reste der Deklination").

21 Mislimo posebno na veljotsku diftongaciju; v. ove studije: Guberina (1960), Hadlich (1965, *passim*), Vihman (1968-69b), Ferguson (1972; 1976), i Butler (1976). Ponuđeni postupci (dijakronijski) navedenih autora nisu uvijek uvjerljivi i njihova su rješenja u suprotnosti s mnogobrojnim protuprimjerima koji se nalaze u Bartolijevu korpusu (to se osobito odnosi na primjere objašnjenja koja se pozivaju na položaj slogova). Nadamo se, uostalom, da ćemo se vratiti na povijest veljotskoga vokalizma, odnosno pitanja koje ima značajnih posljedica za klasifikaciju veljotskoga unutar romanskih jezika (v. Rosenkranz 1955, Muljačić 1965, Rosetti 1968, također vidi Romeo 1968 i Ferguson 1976). O globalnoj studiji dijakronijskoga starog jezičnog fonda, vidi Tekavčić (1971-73).

22 Dobiva se opis analogan opisu "diftonga" francuskog jezika (nizovi od polusuglasnika

5. Sa sinkronijskoga gledišta, i suglasno načelima strukturalne fonološke analize, veljotština (takva kakvom ju je zabilježio Bartoli) predstavlja sljedeću fonematsku strukturu:

mjesto izgovora
 →

	LABIJALI	DENTALI-SREDIŠNJI	STRAŽNJI-DENTALI
zvučni	b	d	g
Okluzivi			
bezvučni	p	t	k
Nazali		m	n
zvučni	v	z	ʒ
Frikativi			
bezvučni	f	s	ʃ
Laterali			l
Vibranti			r
Polukonsonanti	w		j
zatvoreni	u		i
Vokali			
otvoreni	o	a	e

način izgovora
 (prema stupnju otvorenosti)
 ↓

DODATAK

Hadlichova studija (1965) nije nažalost u potpunosti uspješna zbog brojnih pogrešaka u obilježavanju, prijevodu i interpretaciji dalmatskih oblika koje je sakupio iz Bartolijeva korpusa (1906, vol. II). U nekim primjerima ove zablude kompromitiraju fonološke analize i zaključke koji se izvode iz njih. Vjerovali smo da bi bilo korisno dati ovdje popis ispravaka i dodatnih objašnjenja koja se odnose na fonološku analizu (Hadlich, 1965, 59-69).

- str. 59: *bū̂or* /bur/ "borea" (a ne "boreo"); valja dodati vatijante *buár*, *bura* i *bur*.
- str. 59: dodati varijante riječi *pū̂or* : *púar* i *pur*.
- str. 59: dodati varijantu riječi *gū̂al* : *gáula*.
- str. 60: dodati varijantu *drant* obliku *drante*.

+samoglasnika ili od samoglasnika + polusuglasnika). Što se tiče fonematičkih cjelina /j/ i /w/ u veljotškome, vidi Hadlich (1965: 62-63).

- str. 60: ispraviti *trant* (Hadlich: *trante*) i dodati varijante *tranta* i *triánta*.
- str. 60: za *bun* /bun/ "buono", valja dodati značenje "bene".
- str. 60: za *vun* dodati varijantu *vūōñ*.
- str. 60: za *vúái*, dodati varijante *vai* i *voai*.
- str. 61: ispraviti oblik *ϕūōñka* u *ϕūōñka* (Bartoli 1906, II, 236: *zūōñka*).
- str. 61: za oblik *čenk* potrebno je dodati varijante *ćenc*, *cieng*, *čink*, *ćonko* i *cionco* (nešto malo dalje Hadlich spominje oblik *čonk*, fonologiziran kao /čonk/, što nisam našao kod Bartolija).
- str. 61: za oblik *ginakli* valja zabilježiti i varijante *denakle*, *denocle*, *zenocle*, *denacli*, *zenocli*, *senakle*, *žakli*, *zachi*, *zakle*, *sacle*, *ginuák*, a ispraviti tumačenje (Hadlich "ginocchio") u "ginocchia".
- str. 61: ispraviti *zunte* u *zunt* "giunte", a fonološki zapis mora biti /z wunt/.
- str. 61: za oblik *kosajk* /kosajk/ valja ispraviti tumačenje u "cosi" (Hadlich ima "come").
- str. 61: za *kojza* /kojza/, ispraviti tumačenje u "come / che cosa" (Hadlich ima "così").
- str. 61: za *rawda* /rawda/ "ruota", konzultirati Bartolija (1906, II, 217) i dodati *rioda*.
- str. 61: za *lawda* /lawda/ "loda", dodati *lodúa*.
- str. 61: za *lwat* /lwat/ "latte", dodati varijante *lat* i *lūōt*.
- str. 62: značenje riječi *pajna* /pajna/ nije "pena", već "penna".
- str. 63: za *stal* /stal/ "stella", dodati oblik *stalla* (vidi također Hadlich 1965, 73).
- str. 63: oblik *prajsa* /prajsa/ "presa" mora se ispraviti u *prajša* /prajza/.
- str. 63: za oblik *pjaska* /pjaska/ valja ispraviti tumačenje u "pesca" (Hadlich ima "peska").
- str. 64: fonološki oblik /dul/ ima značenje, odnosno znači "duole", a ne "dolgono" (ovom zadnjem obliku odgovara veljotski oblik *dulúa*).
- str. 66: /čwarv/ ne znači "corvo", nego "guercio".
- str. 66: /rwat/ ne znači "roto", nego "rotto".
- str. 66: za /skarpajna/, ispraviti tumačenje u "scorpina" (Hadlich ima "scorpina").
- str. 66: /swalt/ znači "soldi", a ne "soldo".
- str. 67: /prjas/ sa značenjem "presto" je pogrešno, moralo bi biti /prjast/.
- str. 67: za /fajd/, ispraviti tumačenje u "fede" (Hadlich: "fiede").
- str. 67: za /sajt/ "sete", dodati obliku *sait* još i varijantu *sjat*.
- str. 68: za /samn/ "sonno", Bartoli daje oblik *samno* (varijanta: *suañ*).
- str. 68: za fonologizaciju /djawl/, prema grafiji *diaul*, valja dodati varijante *djávul* i *djávul* i ispraviti tumačenje u "diavolo" (Hadlich ima "diabolo").

Bibliografija

- Bal, Willy/Germain, Jean: *Guide bibliographique de linguistique romane*, Leuven, Peeters, 1978.
- Bartoli, Matteo G.: *Das Dalmatische. Altromanische Sprachreste von Veglia bis Ragusa und ihre Stellung in der apennino-balkanischen Romania* (Schriften der Balkankommission. Linguistische Abteilung, IV & V, Heft I + Heft II. Romanische Dialektstudien), Wien, Hölder, 1906 (2 volumes).
- Butler, Jonathan L.: *Uno sguardo al vocalismo tonico del vegliotto*, u: *Actes du XIIIe Congrès international de linguistique et philologie romanes* (publiés par Marcel Boudreault et Frankwalt Möhren), Québec, Presses de l'Université Laval, 1976, vol. I 221-228.
- Dressler, Wolfgang U.: *Morphology*, Ann Arbor, Karoma Publishers, 1985.
- Ferguson, Thaddeus: *The evolution of the stressed vowel system of Vegliote*, u: *Studies in Honor of Mario A. Pei* (edited by John Fisher and Paul A. Gaeng), Chapel Hill, University of North Carolina Press, 1972, 89-100.
- Ferguson, Thaddeus: *A history of the Romance vowel systems through paradigmatic reconstruction*, The Hague/Paris, Mouton, 1976.
- Francescato, Giuseppe: *Compte rendu de Hadlich 1965*, *Zeitschrift für romanische Philologie* 84 (1968), 277-282.
- Franolić, Branko: *Compte rendu de Hadlich 1961*, *Word* 19 (1963), 111-113.
- Giurescu, Anca: *Compte rendu de Hadlich 1965*, *Revue roumaine de linguistique* 12 (1967), 172-175.
- Guberina, Petar: *Le problème de la diphtongaison en vegliote*, *Studia Romanica et Anglica Zagradiensia* 9-10 (1960), 137-148.
- Hadlich, Roger Lee: *The phonological history of Vegliote*, University of Michigan (Ph. D. dissertation), 1961.
- Hadlich, Roger Lee: *The phonological history of Vegliote*, Chapel Hill, University of North Carolina Press, 1965.
- Hall, Robert A.: *Compte rendu de Hadlich 1965*, *Language* 43 (1967), 564-566.
- Harris, Zellig S.: *Structural linguistics*, Chicago, University of Chicago Press, 1951.
- Kramer, Johannes: *Abbozzo di una fonematica del sursilvano letterario*, *Revue roumaine de linguistique* 17 (1972), 345-357.
- Kramer, Johannes: *Skizze des ampezzanischen Phonemsystems*, u: *Studien zum Ampezzanischen* (herausgegeben von Johannes Kramer) [= *Romanica Aenipontana* XI], Innsbruck, Institut für romanische Philologie der Leopold-Franzens-Universität, 1978, 41-57.
- Mourin, Louis/Pohl, Jacques: *Bibliographie de linguistique romane*, Bruxelles, Presses universitaires de Bruxelles, 1971.
- Muljačić, Žarko: *Dalmatski elementi u mletački pisanim dubrovačkim dokumentima 14. st. Prilog raguzejskoj dijakronoj fonologiji i dalmatskomletačkoj konvergenciji*, *Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti*, Rad 327 (1962), 237-280.

- Muljačić, Žarko: *Compte rendu de Hadlich 1961*, ZFLMS 6 (1963), 174-180.
- Muljačić, Žarko: *La posizione del dalmatico nella Romania. Per una classificazione dinamica delle lingue neolatine*, u: *Actes du Xe Congrès international de linguistique et philologie romanes* (publiés par Georges Straka), Paris, Klincksieck, 1965, 1185-1194.
- Muljačić, Žarko: *Die slavisch-romanische Symbiose in Dalmatien in struktureller Sicht*, Zeitschrift für Balkanologie 5 (1967), 51-70.
- Muljačić, Žarko: *Die slavisch-romanische Symbiose in Damatien in struktureller Sicht*, Zeitschrift für Balkanologie 5 (1967), 51-70.
- Muljačić, Žarko: *Bibliographie de linguistique romane: domaine dalmate et istriote avec les zones limitrophes (1906-1966)*, Revue de linguistique romane 33 (1969), 144-167 i 356-391 (=1969a).
- Muljačić, Žarko: *Fonologia generale e fonologia della lingua italiana*, Bologna, il Mulino, 1969 (=1969b).
- Muljačić, Žarko: *Dalmate*, u P. Bec (éd.), *Manuel pratique de philologie romane*, Paris, A. i J. Picard, 1971, vol. II 393-416.
- Muljačić, Žarko: *Fonologia generale*, Bologna, il Mulino, 1973.
- Muljačić, Žarko: *Dalmatico, veneziano e slavo*, u: *Venezia e il Levanto fino al secolo XV* (a cura di Agostino Pertusi) [= Atti del I Convegno internazionale di storia della civiltà veneziana promosso e organizzato dalla Fondazione Giorgio Cini, Venezia 1-5 giugno 1968], Firenze, L. Olschki, 1974, vol. II 269-281.
- Muljačić, Žarko: *Bibliographie de linguistique romane: domaine dalmate et istriote avec les zones limitrophes (1966-1976)*, Revue de linguistique romane 45 (1981), 158-214 (= 1981a).
- Muljačić, Žarko: *Das französische phonologische System aus funktionalistischer Sicht (Binarismus vs. "Realismus")*, u: Thomas Kotschi (Hrsg.) *Beiträge zur Linguistik des Französischen*, Tübingen, Gunter Narr Verlag, 1981, 141-155 [= 1981b].
- Muljačić, Žarko: *Sul sistema fonologico del fiorentino cinquecentesco*, u: Klaus W. Hempfer/Enrico Straub (Hrsg.) *Italien und die Romania in Humanismus und Renaissance*, Wiesbaden, Steiner, 1983, 150-161 [= 1983a].
- Muljačić, Žarko: *Aspetti recenti dello studio del dalmatico (1966-1980)*, u: *Scritti linguistici in onore di Giovan Battista Pellegrini*, Pisa, Pacini Editore, 1983, vol. I 101-108 [= 1983b].
- Romeo, Luigi: *The economy of diphthongization in Early Romance*, The Hague/Paris, Mouton, 1968.
- Rosenkranz, Bernhard: *Die Gliederung des Dalmatischen*, Zeitschrift für romanische Philologie 71 (1955), 269-279.
- Rosetti, Alexandru: *Sur l'appartenance du dalmate*, u: *Festschrift Walther von Wartburg zum 80. Geburtstag 18. Mai 1968* (herausgegeben von Kurt Baldinger), Tübingen, Niemeyer, 1968, vol. I, 71-74.
- Swiggers, Pierre: *Le morphophonème: sa place dans la description linguistique*, u: *Linguistics in Belgium* 5 (ed. M. Dominicy), Brussel, Hatier, 1982, 171-185.

- Swiggers, Pierre: *Les conceptions linguistiques des Encyclopédistes. Étude sur la constitution d'une théorie de la grammaire au siècle des Lumières*, Heidelberg/Leuven, J. Groos Verlag/Leuven University Press, 1984.
- Swiggers, Pierre: *Towards a characterization of the Proto-Indo-European sound system*, u: Theo Vennemann (ed.), *The new sound of Indo-European*, Berlin/New York, de Gruyter, 1987 (à paraître).
- Tekavčić, Pavao: *Compte rendu de Hadlich 1965*, *Suvremena linvistika* 4 (1967), 167-186.
- Tekavčić, Pavao: *Sul vocalismo neolatino autoctono nelle coste orientali dell' Adriatico*, *Bollettino dell' Atlante Linguistico Mediterraneo* 13-15 (1971-73) (1976), 57-92.
- Tekavčić, Pavao: *Grammatica storica dell' italiano. I. Fonematica*, Bologna, il Mulino, 1972 (21980).
- Tekavčić, Pavao: *Sulla forma verbale vegliota féro e sull' origine del futuro veglioto*, *Incontri linguistici* 3:1 (1976-77) (1978), 71-89.
- Van den Eynde, Karel: *Fonologie en morfologie van het Cokwe*, Leuven, Instituut voor Afrikanistiek, 1960.
- Vihman, Marilyn M.: *Compte rendu de Hadlich 1965*, *Romance Philology* 22 (1968-69), 621-626 (= 1968-69a).
- Vihman, Marilyn M.: *A paradox in the Vegliote treatment of Latin proparoxytonic vowels?*, *Romance Philology* 22 (1968-69), 489-492 [= 1968-69b].
- Weinreich, Uriel: *Languages in contact. Findings and problems*, New York, Publications of the Linguistic Circle of New York, 1953.

Naslov izvornika: Pierre Swiggers, *Le système phonologique du végliote*, *Festschrift Muljačić. Romania et Slavia Adriatica*. Helmut Buske Verlag, Hamburg, 1987. str. 289-299. S francuskoga prevela Jadranka Križ.